

Халккыбызга тюз ниетли кыулдук этерге, аны жашауун изилдендирерге кыолган келгенни аямазга

Ахыры. Алы 1-чи беттеди.

Республиканы Башчысы кесини сезоюнде туризм бла байламлы эчки экономика зонала кыруауга улуу эс бурганды. Ала оюдуле. Чеклери да белгиленгендиле. «Курорттук кластерлени кыруу тирлеринде жашау аяны тирлеринде жашау бардырылыкты. Туризм хар кыалайда да бюджетге иги кесек файда келтиред. Аны айныгырда биеде болган онла ала бизни кыошуларыбыздан бек азында бардыла» - дегенди.

КыМР-ни Башчысы сакталаны, кыолайсыз жашаганыны жашау болууларын игилендире жаны бла да шарт борча салганда, артында урушу ветеранларына сак болууну изилгенди. Билим бериле, саулук сакылауда башланган тюрлениуле андан ары бардырылыкларын айтып, алада ишленелени иш халкынын бекоруюну мадалары да этилликлерине ышандырганды. Култургада урунганланы халкыра да экономикада орталык айлыктын бөлчөмине жетирликлик, дегенди.

Ол Парламент былай 25-жылгытын, законла чыгаруучу орган а 95-жылгытын белгилерин эске салып, аны ишине ыразы болганын билдиргенди. «Мен борчларбызды жалаңда бир кесегин туруа эткенме, баш магзаныла ишлерибиз а алыкка аладыла. Бизни жангы кезиу- халккыбызны жашауун игилендире, кыолайын бекоруюну кыоладан келлик экономиканы бла социальны сфераны кырууну кезиуу- сакылауда. Ол муратыбызга жетерге бизни оюмду бардыла. Бек башыуа - билими, нуерли адамларыбыз да жетиширча бардыла. Мен барыбыз да биргиле ишлексе союме. Нек дегенде бизни барыбыз да муратыбыз бирди - халккыбызга тюз ниетли кыулдук этерге,



Аны кыолайын бекоруюну кыоладан келлик экономиканы бла социальны сфераны кырууну кезиуу- сакылауда. Ол муратыбызга жетерге бизни оюмду бардыла. Бек башыуа - билими, нуерли адамларыбыз да жетиширча бардыла. Мен барыбыз да биргиле ишлексе союме. Нек дегенде бизни барыбыз да муратыбыз бирди - халккыбызга тюз ниетли кыулдук этерге,

аны кыолайын бекоруюну кыоладан келлик экономиканы бла социальны сфераны кырууну кезиуу- сакылауда. Ол муратыбызга жетерге бизни оюмду бардыла. Бек башыуа - билими, нуерли адамларыбыз да жетиширча бардыла. Мен барыбыз да биргиле ишлексе союме. Нек дегенде бизни барыбыз да муратыбыз бирди - халккыбызга тюз ниетли кыулдук этерге,

юсюнден оюмларын сорганбыз эм алачы жууапларын басмалайбыз.

Юрий ВАСИЛЬЕВ, РФ-ни Федеральной Жыйылууну Кырал Думасыны депутаты:

«КыМР-ни Башчысы РФ-ни Президенти Владимир Путинни отчотундан кыоюклене кел керге юлгоге келтиред. Ол а нени юсюнден айтады. Кырал башчыла, жер-жерли оючула да бек алга адамларыбызны жашауларын игилендире ючюн кыайырадыла. Промышленносте производстоу аз-аздан кюч ала барганын кыуандырады. Ма мен билгенде, Тирнауузда волффард-мобилден комбинаты агы юсюне салыу жаны бла мадарла белгиленди.

Кыабарты-Малкыарны юсюнден айтында а, ол, керти окуу, аман айнымайды, кел жаны бла кыонур республиканы озады. Посланияда салынган борчлары толтурурга да аны кыоладан келлигине ийанам.

Руслан ЖАНИМОВ, КыМР-ни Парламентини Председатели бирчиси орунбасары:

«Мен бек алга бу жолгу Посланияда кел жангы борча салынганларын белгилерик эдим. Сев ючюн, кыууретни кыоруулаууну, илмуну же-

тишимлерин не кыадар тогу хайырлаууну, кел юйорлерге жерле бла болушуну юслеринден документе бирчине керге айтылды. Андан сора да, республиканы Башчысыны КыМР-ни социальны сфераны айтыгырда эчки эс бургананы да бек жаратанма.

Владимир КЕБЕКОВ, Парламентте «Справедливая Россия» фракцияны таматасы:

«Тура этилген шартла экономиканы жеринде турмагынын кыоюлдурадыла. Промышленносте производстоу аз-аздан кюч ала барганын кыуандырады. Ма мен билгенде, Тирнауузда волффард-мобилден комбинаты агы юсюне салыу жаны бла мадарла белгиленди.

АПК жетишимли ишледди, курорт-рекреацияны ишкеленди. Битеу ол мадарла бек алга ишчи жерлине келтиретиги ор берилди. Ишчилерибиз иш бла жуа, ырахатлык кыорек болуу.

ТЕКУЛАНЫ Хауа.

«Бир бирге ышансак, биеклик этсек, иш тюрлениуле кел сауктамазла»

Черек районну Бобугент эли бюгонлокте республикада иги айтып, алга ышанууну атып баргын элдерибиздин бирлерди. Ага спортчу жаш Моксылан Мурат башчылык этеди. Ол жерлеринде бек ишонды, алга тюз ниетли кыулдук этууну сыйлы борчуна санайды.

Жер-жерли самоуправляныны конюно алында, биз ага жолгулп, эли жашау турмушуну, келер заманга муратарлыны юсюндун ушак этгенби. Аны бек бирге андан кесини юсюндун кыкса айтырын тилегенби.

«Аскерде кыулдук этип кыайтхай. Бабугентте иштерини шикте да юйретиучу эм бизиуу болуп ишлеп башлаганма. Бизы бла Нальчикте спорт школада жаш адамларын единокоростарга юйретиуле. Кел да турмай кысбиде интернатка чакырган эдиле да, анда да спорт ишимди андан ары бардырганма. Аны бла бирге Кыабарты-Малкыар кырал уиверситетини история факультетинде заочно окуй турганмай, Бабугентте орта школа историйдан дери бергенме, спорт жумушуну анда да токтатпаймын».

2010 жылда ула мен районда кюкс эм кыраар адамлары болмаган сайбилге осуилук этген административны иштерге чакырган эдиле да, анда да эки жыл урунганма. Мында да кел затка юйрөнгөнме, кесиме бюорюлган жумушуну жууапталыгынын аягында ташкынганма.

Мурат, бу ишге кыалай бла келесек, бек алга кыулдукту не эткенде башлаганы?

«2012 жылда жер-жерли самоуправляныны органына алырыуу болганда, депутата сайланып, алай бла тошомине эли административны башчысы кылууга алыу. Билеме, бу жууупла да, кыыйн да иш болганын. Алай элдериме, тенгелерме ышанам, алачы багылы да керем. Ол а мен ишимде бет жаракты болуума башчымын».

Тюз айтып, ишим бек алга административны кыагырт жумушларын таш халга келтириуден, аны келлик кылууга башлаганма. Алай этер затта ула бар эдиле. Андан сора ула эте тизгин жыйынуу кыолагы алганбыз. Низамлык, кыайтхай болмас, хар не тюрлю ишине да бети чыгарык тойкоюду.

Алайды да, элде кир-кипчи ташкын автомашина алга жалаңда эки баш орамалга айтып, алачы бугуруу болуу. Биз а элде ол автомашина битеу орамалда юйени кир-кипчинин ташыра эткенби. Андан сора да, эли багушу эки жерге тейле эди. Ол а тиреки иштер эткенди. Андан бирин кетергенди, кыалгынын тирекинде тазалык болууну кыолагы алганбыз.

Быланд мен бу иш салуй тиреде аны кыоладан келлик кылууга эдим. Ага районну административны башчысы Темиржанлы Мухты бек саксы, бизден да жууапталыкына кыай сурганмай турдады. Аны алайгыга бошдан тойкоюду, бизге тышындан кюн сайын кел аман келди. Ала айып эткендерине, элдерибиздин кыллары чыкмаздыгына кыайтыуу барыбыз да борубузда. Аны анылайбыз, ол жаны бла бийик даражада болууга керекчиби.

Арт кезиде кел юйорлени маллары, орамалда кесери алларына айланп, тегерекчи кирли эте эдиле. Энди ол затты болдурмазга кыайн салдыбы. Энди ол оркуну барды. Малла отларга кюндюз кютер жерлерине бардыла, индиге юйорине кыайтады. Энди оркуну сайын айланган мал жокду. Алай зат болса, иш иштерге эсгертиледи. Кысык туура ула жаз башында окууну тау жайлыкка ала керетиле. Сорюнокорибиз барыса да иштерине жууулу кыайтады.

Кю халыуанга ула кыюндоз элде? Арал малла бармыды?

«Экинчи соруунга жуууу берем, тоз болуу алга. Бюгонлокте Бабугентте элдерибиз микел предиктие жокду. Колхону алгынын малчы кыошларыны мекамлары сеуделене ансы, алачы оборууденилар окума калмагырды. Мал орунаны эм жерени да арендага алырга ашыктыгына азыла. Хар ким кеси кыыйны бла кыш кыурады керешери.

Битеу тууар малларыбыз миндан артыктыла, кыойла да алай бирге жете келди. Ол бек азы, бизинча, тоз элде жашагангабы. Аны алайгыга анылайбыз, кыш бара-бара тозелди дейдиле да, ол жаны айрып эс бургура мурат этебиз. Алайсы адамланы иш бла жалчартуу аурасындан хазна кытууру онугуу жокду.

«Эл Советни депутатларынын жанында административга болушук бармыды?»

«Бек улуду деп айтпалыкма. Ол депутатты барды да, хар бери да не тюрлю иги башланчылыкны кыолагы алырга кызыды, тауеди. Мен алагы бек ырамын. Ала барысы да тюз ниетли кыулдук этеди.

Арт кезиде адамга тапшыгыт ала иш кылар программа бардыла. Аладан эске хайыр темиди?

«Айхад да, тиеди. Озел юйенин кетериге чакан программага кер федеральны ачкыга - 18 миллион 800 миң сомга - юч кылаты кой ишлеткенбиз. Ага эски баракчалда жашаган 16 юйор кечердик.

ЖОК-ны юсю бла федеральны реформага кер да 20 миллион сом белгиленди бизге. Ага да эски баракчалда кытылган 14 юйорге жангы журта салынырыктыла бийил. Ол ачкыга кел фаттары юйюмю оьес эчки юйюмю ишлейл деп, эчки болуп турабыз.

Мурат, жер-жерли самоуправляныны магысанын кыалайсы?

«Жергизге кесигиз кесиз деп, бизде алай мадар берилген игиди. Алай эркинликте да эркинлик биледи. кыралны башчыла болушук болмады, эпиллене жашау кыолайларн кыорекчи кыыйнды. Алай онг кесилерине производстоу болмаганга артык тапды деп айтпалмаймы. Кеси элибизин алып айтсам, бизни жерлерибиз да алай кел тийоюлди. Арендага алырга ашыктыгына азыла.

«Бир келлик бир келлик эс бургурга оие эдим. Жер-жерли самоуправляныны эркинликтери бардыла, ол халкы. Алай элде кыыйн салмай бир иш тычарса, надзордук этен орнана, тюрлю тюрлю чурумла табы, башыгы хайран этип кыоюлды. Сев ючюн, орамалга чакан кыалагы салгыр-баш Ага бек ошкунуула былай, алай трансформатор орнатырга керкиди, элде ула ол нек жокту, деп таш салдыла. Алай чурумла, даула бизге берилген аналаны сайырал кыолайна болдыла.

Болсада мен былай айтырга союме. Кыабартыбыз агыч юсюне тюрлю тюрлю иштерге барды. Кыабартыбыз болуула, алай трансформатор орнатырга керкиди, элде ула ол нек жокту, деп таш салдыла. Алай чурумла, даула бизге берилген аналаны сайырал кыолайна болдыла.

Болсада мен былай айтырга союме. Кыабартыбыз агыч юсюне тюрлю тюрлю иштерге барды. Кыабартыбыз болуула, алай трансформатор орнатырга керкиди, элде ула ол нек жокту, деп таш салдыла. Алай чурумла, даула бизге берилген аналаны сайырал кыолайна болдыла.

Жер-жерли самоуправляныны конюно элдеринге, жаман ушак не айтырга союсе?

«Бир бирге ышануу болса, эл, бир онугуа сыйынып, тоз жолу сайласа, хар ишибиз да онугуа бардыкты. Бизге районну самоуправляныны ошкунуулары жанында тийиш кыайгырылуу болды. Алагы ыспас этерге союме.

Экинчи жанында а эли проблемаларын керге билгери эчигарга, алачы тамаларла мадарла деп кетерекчи. Багда айтылганма, депутаттыгына жаш адамларга хар заманда элге кыулдук этерге кызылды. Адамларыбыз бизни кыыйныбын анылайдыла, биз этген онугуа сыйынып жашайдыла. Ол а жаман жашууну онугуа барганын кергозтеди.

Дагыда айтырмн былайды: жаш тейоно спортка тизин, окуууу, иш кылууну кетерекчи. Ага кыурада заманларын ошкунууларына кыайгыруу бюгонлокте эли ошкунуулары, жаман ушак да сыйлы борчуду. Ага этер ючюн а, кесибиз ошкунуу кетерекчи керекчи. Мамырлыкны, кышкылононо жолу бла жашауууну кыура - бюгон болжалга салымалдык борчларыбыздан биркелди.

Сен кесини ким болганыны кергозтосанг, халк ийананды, ышанады. Мен ол жолу баргырга жаман ушак бергенме. Ага кертичи болуучуноно, ючюноно, билими да артык тойкою.

Ушакны **ТЕММОЛАНИ** Мухадин бардырганды.

МИТИНГ

Игилик, кыыйын кюнде таянчак болуу унутулмайды

Тюнеме Кыабарты-Малкыарга Абхазиядан делегация келгенди. Алачы орамалда бу республикада урушк кыайындала, анда баргын кыазуатда илгерилени аналары, жуууклары, школула да бар эдиле.

Кыонкыла Нальчикде Абхазия майданда эсгертеме попле салгандан сора алайда митинг болганды. Анда селеше, КыМР-де асламлы информация орнана, жаманат эм дин организацила жаны бла министри Мухадин Кумухов, бизни конушу республиканы азатыгы ючюн жан берген жерлешерибизин абхазыла унутмаганыларын белгилеп, алагы ыспас эткенди. Энди ала алай бушу сынамаларын тежегенди, аны ючюн мамырлыкны



Кыонкыла Нальчикде Абхазия майданда эсгертеме попле салгандан сора алайда митинг болганды. Анда селеше, КыМР-де асламлы информация орнана, жаманат эм дин организацила жаны бла министри Мухадин Кумухов, бизни конушу республиканы азатыгы ючюн жан берген жерлешерибизин абхазыла унутмаганыларын белгилеп, алагы ыспас эткенди. Энди ала алай бушу сынамаларын тежегенди, аны ючюн мамырлыкны

да келген кыонкылага жорек ыразылгынын билдиргенди.

Север-Кавказ республикадан Абхазия урушка кеси ыразылгылары бла кыатышканын советини толук эркинлик келечиси Ляла Чамалая ула ала бери Президентини бюорууу бла келгендерин, кыазуатка кыатышкан хар адамны юйене барып, алачы сайбилерин, ата-аналарын, кой билгелерин да Абхазияда бир нечча конюно ичине солурга, ызы бла ула хорламны жыйырма жылгынын байрамларына кыатыштырга чакырганыларын да билдиргенди.

Республикада жашаганыларын барына да ала кыайры барса, кыайда болса да, жарык тубегенлери ючюн ыспас эткенди.

Абхазия урушун жигити Феруза Каббаны ол эчки кыазуатда эчки жашы да елгенди. Алачы бирине онжети, башкысына жыйырма бир жыл бола эди. Ала кеси да кыатышканды саутланган коруште. «Мен хар кыайда да бир ача да сынамасын сабийини ачууну, дейме. Мамырлы кеню тубюнде балчыкларына кыуана жашасына анала, атала да» - дегенди Феруза.

Митингден сора кыонкыла эсгертемени кыатында суратка тошкенди.

«Экинчи соруунга жуууу берем, тоз болуу алга. Бюгонлокте Бабугентте элдерибиз микел предиктие жокду. Колхону алгынын малчы кыошларыны мекамлары сеуделене ансы, алачы оборууденилар окума калмагырды. Мал орунаны эм жерени да арендага алырга ашыктыгына азыла. Хар ким кеси кыыйны бла кыш кыурады керешери.

Битеу тууар малларыбыз миндан артыктыла, кыойла да алай бирге жете келди. Ол бек азы, бизинча, тоз элде жашагангабы. Аны алайгыга анылайбыз, кыш бара-бара тозелди дейдиле да, ол жаны айрып эс бургура мурат этебиз. Алайсы адамланы иш бла жалчартуу аурасындан хазна кытууру онугуу жокду.

«Экинчи соруунга жуууу берем, тоз болуу алга. Бюгонлокте Бабугентте элдерибиз микел предиктие жокду. Колхону алгынын малчы кыошларыны мекамлары сеуделене ансы, алачы оборууденилар окума калмагырды. Мал орунаны эм жерени да арендага алырга ашыктыгына азыла. Хар ким кеси кыыйны бла кыш кыурады керешери.

Битеу тууар малларыбыз миндан артыктыла, кыойла да алай бирге жете келди. Ол бек азы, бизинча, тоз элде жашагангабы. Аны алайгыга анылайбыз, кыш бара-бара тозелди дейдиле да, ол жаны айрып эс бургура мурат этебиз. Алайсы адамланы иш бла жалчартуу аурасындан хазна кытууру онугуу жокду.

ХОПЛАПАНИ Марзият.

Республиканы Башчысы ветераннарны елтюрнгелени терк табарга бюорганды

Кыабарты-Малкыарны Башчысы Улуу Ата журт урушуну ветеранни Григорий Могилюкун елтюрнорге кыатышкан аманлык кылачы кыкса заманга иштерине табарга эм жууула хартырга деп кюч структуралда кыаты изилгенди. Арсен Канокте ветеран ахуларына кыайгы эс бергенди эм аны бла байламлы тинтиу ишле кылай бардыралганыларын кесини контролон алынды.

КыМР-ни Башчысыны бюорууу бла елген адамны юйорюно чыркы болушук этилдилик.

Таматага намыс этиу - бизни халкыбыздын аманлыктын тейлериди, биз аталарыбыз бла апапарыбызны жигитликтерин эскизде тутубуз. Аны себепли ветеранга этилген былай зорлукун адамга айтып аныгытырга окунка кыыйнды. Ол зат чынты малгунлыкду! Бу аманлыктын не кыадар

терк ачыкларын ашыгып сакылама, дегенди А. Канок.

Улуу Ата журт урушуну ветеранни тюнеме асыралганды. КыМР-ни Башчысы бюоруууула аны асыралга КыМР-ни Административны ошкунууну орунбасары Александр Власов кыатышканды.

КыМР-ни Башчысыны бла Правительствону пресс-службасы.

кыаты сакларга керек болганын да чертгенди.

Дагыда Мухадин Лягушевчи кыонкыла абхаз урушда хорламны жыйырма жылгынын алыла, Север-Кавказ республикага барып, анда жашаганына

бла тубешенлерин, кыазуатны ачылыгынын юсюндун халар айтылганын билдиргенди. Алай бла жарашуулыкно чечендире себеплик этгенлери белгиленди. «Сиз бери келгениз, урушга кыатышкан жерлеш-

лерибизин эсгергенгиз, анда жолгонган жашланы юйорлени, ата-аналары бла тубешенгиз бек огуруу ишчи» - дегенди ол.

Митингден Абхазияны Жигити Султан Сохалины ишле кылачы, аны Юлиа да селешкенди. Ол

Хутуй улу 1918 жылда Кенделен элде тууганды. Нальчиңде парабарканы бошандырып соруууга Къабарты-Малкыр пединституту юргюнди. Ол заманда бюрократия төрөлгө кере, НКВД-ни органдарына ишлерге чакырылганды. СССР-ни НКВД-сыны Дондагы Ростовдагы кыргыз армиясына таууууга, 1953 жылда уа Кыргызстанга пединститутуна тарых факультети бошанды.

1943 жылда улуу мағансы болган буйрукчу толтурганы ючюн «За отвагу» медалы бла артка ала. Ата журт урушун ичкин даражалы ордени бла сугуланганды. 1944 жылда халкы бла бирге уруу бла Кыргызстанга кёчюргөндү.

Сюргондо болган жылларнда республиканы газет-журнал издательствону директору болуп ишлегенди. Кыза чёте тошгон малкырыгыга ол улуу намыскы, ышануулукта да эди.

Ол башламчылык эте билини эм тынгылы иши бла кесине оюнуларны эсерин бургун эди деркади. Андан болуп эри кеп да бармай Кыргыз ССР-ни Эл мюлк министерствосуну тигордасыны директоруна кёчюргөндү да.

Малкыр халкыны кыралыгы 1957 жылдада жагында тохташдырганга да, халкыны турган журтуну кыйтаруу эм жашуу этулерин кыруу бла байланы бек кыйын ишени тамамлаууга кыатыштыргача тошгонди. Кызуу ол башламчылык жаны бла ашык ышануу болганына эге алып, Ханафий Исхоковичи онуу кулуктуу салдыла. Алга ол республиканы прокурорун орунбасары болуп ишлегенди, жарым жыл этгюнчю уа, партияны обкомуну административ бёлюмюно таматасына ызы бла салып алып-финанса бёлюмюне башчыга дурус кередила. 1958 жылда уа аны партияны обкомуну секретарына эм аны бюросуну членине айырдыла. 1961 жылда уа ол республиканы Министрлерни Советини председателини орунбасары болуп ишлеп башлады.

Кырал кулукта да ишлегенди, идеологияга эм социальны сферга кёз-кулук болуп турганында, аны политика жаны бла ашылганына кырал кулукчуна, бигилимги толу ачыкылганды. Ол, ички уста билгенди, тери да эди, оюмдал да биле эди, шарты ворослап кыраганды, кесил айтканы бек кааты кыруулуу эди. Калкы аны кыл болганында да биле эди, сойгон да эте эди, республиканы Баш Советини

рында бла ведомстволарында сюзюлгөргө керек эдиле. Хутуй улу бек иги биле эди республиканы социальны сферасына не керек болганын, проблемалары да, хар ишчи юсондони кесини эчки оюму да бар эди, аны кырууларга да хар заманда хазыр эдиле. Аны материалларды кыйын эм кыруулууга таманы проблемаларын келтиргеле болушууга амалары берилгенди.

Тарыхны Хутуй улу ачыкылган беттери эспенлей кыаламга-чыдыла эм алгага кеси тинтилерден таннган, бу юконде да халкыларын турган историкле аны ол ишине улуу багы да биченди. Аты айтылган, аскер историк, АШН-ни Калифорниядагы университетини профессору А. Неркин, «Наказанные народы» (Нью-Йорк, 1978) монографиясында былай айтканды:

«Бу проблема бла корешкенге бары да, ол сандык иш иштетүүдө уа, Ханафий Исхокович Хутуевни диссертациясында кеп затны алып хайырганганды. Х.И. Хутуев бу таманы ачыкылда биринчи дегер болушкунда».

Көп жылды кырал кулукчула да ишлеп турганы ючюн Хутуй улуу тинтүү-излеу иш бла корештирген ону болмай турганды. Къабарты-Малкыр Илму-излем институту директору В.К. Тостанов башка ишле кёргөндү, ол аны орунуна салгызы деп тилгенди эм ол учурдегила 1973 жылда башчылык этип бегиргенди. Хар не жаны да да ашкы билени болган, республиканы жамаат-полтика эм илму журтуну айттылган бу адам, Къабарты-Малкыр Республиканы Министрлерни Советини Председателини орунбасары кулукчула ишлеп тургандай, илмуга кеси ыразылыкты бла кенген эди. Кесини бу ишде бөрчү эм илму коллективини курада, излеу-тинтүү ишени кенг эм терен халда бардырырга болушукту онла курауда кёргенди, бек улуу борча уа тарых, кулукчу эм экономика дегенге бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Туз эле келгендей окуяна, институту ишин торлендирип, аны даражасын кётюрге, республиканы жашауунда аны улуу мағансы болганына тошондоргонди. Кыза заманында институту структурасын торлендирип, учурдегины боюнана салынганды борланы толтуруура болупла кыралган эдиле. Социология тинтүүлө, литература, искусствоведение бла кол жазмада дегенге жаны кыралган эдиле, болганылары да кенгерилген эдиле. Илму ишени бардырыуу эм хар не бла да жалчылганыны жаны бла институту Север Кавказда бек ирге саналганды.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла юрешкен адамалы не жаны бла да болуштурганды. Аны илму-курау иштерини бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

эм билдириуге хазырлаудан коллективни теория эм методология жаны бла ишчи кыймылдын кётюрге, аны бла бирге республиканы историсыны, филологияны эдем экономикасыны мағаналы проблемалары тамамлаууга себеплик этерик улуу монграфия тамаланы жарашдырылгача кёчүрү эди.

Институту бардырган тинтүү ишле Север Кавказы башка илму-излем иштери бла келтирилди турганды. Ханафий Исхоковичи, баш академия институту бла байланышканы тохташдырып, болганылар да кочуп тургандан сора да, алимлени советтерини жыйылуларында сөлөшүп, кеси башчылык эткен институту жетишпелерин кенг жаргата интингенди, СССР-ни Илмула академиясы

адамлык, жорек халалылык, хар кимге да болуша билуулүккө керек эдиле. Андан сора, адеп-кыялыны да билтирге керек эди. Аланы ол бек уста биле эди.

Озган ёмюрю жетишинчи жылларында ол Къабарты-Малкырада кулукчуруну баш иштерине эс бургандай эм аланы аспамакына да тир кытышанды. Аны себегли айттылган тема аны монографияларында бла статьяларында жер алып тохташканына сейр этерча тойлодо. Ол кесини «Совет Къабарты-Малкыры социалств кулукчурасына кулукчуру эм айнуу» деген монографиясы доктор диссертацияна, Москвада курулууганды. Улуулуугу, бек алга уа проблематикасы ол илму иш кёптөн сейрленгенди. Ара историяны журналда арга ити кесек

тышканды. Көп жылды ичинде Россияны Илмула академиясыны академиктери В.В. Бромлей, А.Н. Юнона, М.П.Ким, Б.Б. Пигорский, П.А.Рыбаков, Н.П. Фёдоров, Г.Г. Гамзатов, Ю.А.Поляков, Россияны Илмула академиясыны член-корреспонденттери Ю.А.Жданов, Б.А.Серебрянников, Э.Р.Тенишев, профессор В.К.Гаранов, Л.М.Дробожива, А.П.Тронштейн, В.П.Криунов, В.А.Куманов, М.С.Тотов, Л.А.Этениш, В.П.Штербоштов эм кеп баш халда ишче барышына болгандан сора да, шубүктү жюроткенди.

Ара барысы да Ханафий Исхоковичи ишчи уста билгени, терен аксылы, оюмулу, айтылган сөзүнө хар заманда да табала билгени ючюн оюнгенди, арга аны ючюн ышанганды. Шубүктүн кертчилиги, сактыгы, тилгини кыруулай, сактай билгени аны баш шартлары эдиле. Аны алай кез кырамы тюрлю-тюрлю усталыклары болган специалистин, бёлюм башчыны бириктирген, ишчи биринчи бардырырга себеплик эткенди, кадрланы хазырларга, алай бла Къабарты-Малкырада илму айнытууга болушкунда.

Хутуйлу Къабарты-Малкыр Республиканы Баш Советини баш чакырылганы улуу депутаттына айырылганды, партияны обкомуну эм аны бюросуну членлери болуп турганды. Аны илму эм жамауат кеткенди. Алай салгырга чакыганда ол «Сыйлыкчыны Белгиси» ордени эм «Жигер иши ючюн» майдал бла саугаланганды, аладан сора да, РСФСР-ни эм КъМАССР-ни Баш Советтерини баш правительстволарыны сыйлы грамоталарына тийиши болганды. 1985 жылда уа аны илмуу эм кулураны айнытууга салгыу улуу кыйыны ючюн «КъМР-ни илмууу сыйлы кулукчуруу» деген ат атылганды. 1986 жылда аны Халкы аралы Тюрк академияны сыйлы академияне айырган эдиле.

Ханафий Исхоковичи, институтта 15 жылды ичинде башчылык эткенден сора, 10 жылы толуп, 1988 жылда пенсияга кеткенди. Алай салгырга чакыганда ол илму бла корешкенин кыймаганды, республиканы политика-жамауат ишени тери кытышып болганды. Статьяла басмалганды, эстериле жазганды, илму конференцияларга кытышып турганды. 1992 жылда Элиста шахарда репрессияга тошгон халкыны Битеусою конференциялары бардырылган эди. Ол сөлөшкери тирингуча чыккан эдиле, халкы, өрө турду, арга кёптө согулган кыргыз бла тобеген эди, алай бол сора бек кёчюргөпөн халкыны битеу дунга бөлгөн иштерин ишере багы бичгенди билдириди. Аны ахар жазганды, Совет Союз чыктылган сорагы жылда да эттен ишлерине кыралган, оюму патриотулук эспере болушкунда.

Ол басмалганды заттарын жыйышдырып, жарашдырып, монография,

ХУТУЙЛАНЫ ХАНАФИЙ ТУУГАНЛЫ - 95 ЖЫЛ Уста паллилик, фахмулалым, асыл одам

Бир адамда толук халкыны ышларын, акыллыгынын, тёмозмоллология омер кишилиги, халжареклиги омер мекениммулоо барселсе, ол Хутуйланы Исхоковичи Ханафийди Къабарт аскер киши орумулукчу, халкылыктын, улуу билимин, политика усталыктын да кызыгынын бергенди. Аны Къабарт жорукчу кызын болгон эсе деп битеу алып айтканды, жашуу сейрлик болганды, улду жетишимдеди, хорамладан да бай.

председатели М. И. Докшюк кесини эсгертилерден былай жазганды: «Министрлени Советинде билим бериню, илмуу эм кулураны волосларын тамамлаууга кёз-кулук болганды, аланы иштерине кыраган председателини орунбасары болуп турган Хутуйланы Исхоковичи жаны Ханафий эди. Ишчи уста бардыра билгени, улду курау учурини башканы ючюн Прагителствода аны намысы да бек бийкеде

Къуйуланы Къайсынын КБНИИде творчестволу ингири. 1978 жж.

тады: «Бу проблема бла корешкенге бары да, ол сандык иш иштетүүдө уа, Ханафий Исхокович Хутуевни диссертациясында кеп затны алып хайырганганды. Х.И. Хутуев бу таманы ачыкылда биринчи дегер болушкунда».

Көп жылды кырал кулукчула да ишлеп турганы ючюн Хутуй улуу тинтүү-излеу иш бла корештирген ону болмай турганды. Къабарты-Малкыр Илму-излем институту директору В.К. Тостанов башка ишле кёргөндү, ол аны орунуна салгызы деп тилгенди эм ол учурдегила 1973 жылда башчылык этип бегиргенди. Хар не жаны да да ашкы билени болган, республиканы жамаат-полтика эм илму журтуну айттылган бу адам, Къабарты-Малкыр Республиканы Министрлерни Советини Председателини орунбасары кулукчула ишлеп тургандай, илмуга кеси ыразылыкты бла кенген эди. Кесини бу ишде бөрчү эм илму коллективини курада, излеу-тинтүү ишени кенг эм терен халда бардырырга болушукту онла курауда кёргенди, бек улуу борча уа тарых, кулукчу эм экономика дегенге бек мағаналы ишлени тынгылы бардырыуу саягатына.

Туз эле келгендей окуяна, институту ишин торлендирип, аны даражасын кётюрге, республиканы жашауунда аны улуу мағансы болганына тошондоргонди. Кыза заманында институту структурасын торлендирип, учурдегины боюнана салынганды борланы толтуруура болупла кыралган эдиле. Социология тинтүүлө, литература, искусствоведение бла кол жазмада дегенге жаны кыралган эдиле, болганылары да кенгерилген эдиле. Илму ишени бардырыуу эм хар не бла да жалчылганыны жаны бла институту Север Кавказда бек ирге саналганды.

Ханафий Исхоковичи адамалы иште иштинде да билгенди, алгага сакъ болганды. Кыйын эм керекли иш бла

Эски сурат

Аламант кыбузчу бла бирге

Бу сурат көчгюнчюлөккө кезиуонде Кыргызда алынганды. Ортадагы эр кишини көптө таныган болурла. Ол аламант кыбузчу Кээзиланы Билялды. Азиядан кыайтхандан сора Бабугенда жашап турганды. Анда алушканды.

мастер болуп турганды. Была экиси да алушканды. Аламант жычы Биляны Аслан аны жашыды.

Суратда Билялы онг жанындагы тишируу Биляны Маштайны кызы Фатимды. Биюлжюкда ол койоро бла Огыры Малкырада жашайды. Жанкотлары, Бийлары, Кээзилары да бир элдиледе, бир аузуну адамлардыла, бир черек боюнунда өсгөндиле. Тууган элдеринден кетип, узак кыргыз элде жашарга тышгенде, бир бирлерин табып, байламлык жюрюткүп тургандыла.

Аны сол жанындагы тишируу Жанкотлары Шаухалны кызы Саратды. Ол Биляны Маштайны ой бийчеси эди. Сюелип турган аны жашы Магомедди. Сюргөндө ала Кээзыл-Кыада жашап тургандыла. Андан кыайтхандан сора уа Вольный Ауудда тохтаган эдиле.

Магомед көп жылланы Нальчикде станокла чыгаруучу заводда

ОСМАНЛАНЫ Хыйса.



ТРОФИ-РЕЙД

Ныхытлы жолланы жеңге

Озган солуу конледе СКФО-да Россияни автомобил федерациясыны «Трофи-рейд» «Голубые оазисы» деген ат бла Черк районда эришүле бардырылгандыла. Аланы кыргызан Нальчикден -Внедорожный клуб «Барс Эль 4x4» болганды. Спортну бу торлоо республикада биринчи жере бардырылганды. Анга кыргызырга 22 экилжэ аякка берип, эллик жуккү спортчу келгенди. Жыйылганылар арасында Краснодардан, Ростовдан, Ставропольдан,

жолланы уа эки торлоосюнде баргандыла. Биринчи кон (линейный) жолу 70 километрни заманга барырга керек болганды. Экинчи кон (ориентирование) 40-га жуук километрни өтгөндиле. Бу жолга дери да клубла, көп торлюю жорешлеге кыатыша, бир бирлерин көрү тургандыла. Аны себепин эришүле да, нөбөрлерин арасындача, шүбүлүк, тенгик калда өтгөндиле.

Ахырында, категориларга көрө, алчыла была болгандыла: TP-1 биринчи жерин Лола Олег, Руслан Аюк (Краснодар ш.) биринчи жерге чыккындыла. Азаматаны Азуро бла Токчуланы Умар (Нальчикден) экинчи жерге тийишли болгандыла. Казбек Бибоев бла Симбад Папикян (Владикавказ ш.) юнчюно жерин алгандыла.

TP-2 Уйбашланы Азрет бла Дзугулланы Владислав (Краснодар ш.) биринчи жерге чыккындыла. Азаматаны Азуро бла Токчуланы Умар (Нальчикден) экинчи жерге тийишли болгандыла. Казбек Бибоев бла Симбад Папикян (Владикавказ ш.) юнчюно жерин алгандыла.

TP-3 Олег Кашин бла Сергей Шарипов (Краснодар ш.) биринчи жерге чыккындыла. Борлактыны Ахмат бла Пенчокланы Сранид (Черкесск ш.) экинчи жер бла саугланганды.



Жолга чыгарыны алында ахыр инструктаж.

ла. Геннадий Тутинников бла Даниил Виватенко (Ставрополь ш.) юнчюноле болгандыла. Хорлапаныла барысына да грамотала, майдалла, кубокла эм сыйлы саугала бергөндиле. Аны бла бирге ала Россияни трофи-рейдден куботун экинчи кезиуоно эришүүлери август айда КЧР-ге барлыкыдыла.

Саулай эришүүлени юсюнден Москвадан келген Россияни Трофи-рейд бла Ралии-рейддан комиссияны санына кирген, РАФ-ны спорт комиссарынан Марина Сергеевдана оюмун айтырды тилегенди. Черк району администрациясындан былай болушкүк болганы кыуандырганды. Ол хар жерде да алай тийюлдү. Мында уа спорт жаны бла комитет да, РАФ-ны регионда бөлмю да тири кыатышдыла. Бу ишге эс бергенери, кызарга, болушуга оюккөери да аламантды. Алай эсе уа, бу спортну республикада тымлабгы юню да барды, - дегенди ол. «БарсЭль Клуб 4x4» эришүүню өтдюрюрге болушаны ючюн предприниматели Моллаланы Алимте ырызгалыны кирдиргени сюеди.

БУРДАНАНЫ Сюлемен.



Черк суула «VAZ-лагы» тыйгыч тийюлдюле.

Новороссийскден, Пятигорскден, КЧР-ден, Осетиядан эм КЧМР-ден клубла бар эдиле.

Ол кон бу иш бла байламлы кеслерини алгыш сөзлери айтырга КЧМР-ни Спорт эм туризм жаны бла комитетини таяматасы, Парламентини депутаты Сулайбаны Ахмат, Черк району башчысыны орунбасары Эриштауаны Абдурахман, КЧМР-де Машина эм мотоцикл спорт федерациясыны президенти Байсыланы Темиржан келген эдиле. Ызы бла кыуанч тийюно болганды, хар замандача, Уйбашланы Азуро да жыйылганыланы кесини жатарга была кыуандырганды.

Эришүүледи машинала юч категориларда,

да, атпан жолга. Ажашан сабий деп төбөргени айырла... билемесе,сабийсизле көпюле, сен жеринги табаркыса. Мени бла уа не кон көрүкөсү? Билим бералгычым жокк, жмауат ичинде даражам да эниш... Кыч, кыз менден, балчыкы? Сени насылып болганыгы эшитсем, мен да кыуанаркысам.

- Угай, Анам, кыатынча терерик тийюлөмө бир заманда да.

- Кет демде мен санга!

- Угай, этегинден туттума.

- Сора, этегини кесип, кесим кетейим. Кыайдабы жолгочкөм? Ма, хуржунунда.

- Кетме, Ма.

Ариу Ана бла Алтынчач кызычык

Жомак

Адамланы жореклери таш болганды, сенчаменчаланы көрүп болмайдыла. Мени не ююм, не ишим, не жукугум-ахлум жокк. Менден жарлы жоксуду дундия. Бирле айтдыла: сабийле туулгунучу, көкден жерге кырап, кеслерине ана сайлайдыла, деп. Кыайда эси сени кезлери, кызычык? Кыайла сайлаганса сен мен, Алтынчач?

-Сенича ариу кыайда? Бир сенсе былай ариу.

-Ариулугум кыйындыргымды мени, балам. Башчаланы насылып этген, мени уа отта койдогон ол болду.

-Анам, сен орамда барсанг, битену кырайдыла санга.

-Жарлы деп жийиргенин кырайдыла, Алтынчач.

-Угай, ариулугунга суксандыла ана.

-Алтынчач, кызычык, тынгалыча манга, сен насылып болгансюе. Мени былайды кыра.

-Сау квал, Алтынчач. Унут мени.

-Унутурук тийюлөм.

...Кетди Ана. Юч сагытандан Алтынчачны көтөргөнү деп. Алтынчач - «Былайдан көтөртү мур, мени бусагаты көлкиме, - дегенди Анам», - деди. Кыара кеч келди Ананы орунуна. Адамла жайылдыла, бир омак кийилери бла тишируу а балачыкы кыюмайды, кыатында тангича чыккыды. Экинчи кыара кеч келгенди, ол тишируу: «Бала, мени ююм таш болбайчыкыдады. Ананг келип, сени сурсас, эшитиргибиз, жел мени была койгө. Юч жашым бар эди да, барысы да ююкпери была узакыла жашайдыла. Мени уа ююм кылырсызды, бахчаларым да алай. Кел, Ана келгинчи, мени была тур», - деди. «Хо, Анням», - деди Алтынчач.

Ана эшитди Алтынчачны жангы жашаууну хадарына. Эпирлерин узакдан узакгызга хөтө бары эди. Бирде баары орд кыатын: «Ариу,

кышюумазлыкы жолла кышюулгандан кон баланыг кыюнонго кысырлыкка. Жилпак турма. Болмазлык иш болуп кыалса, алыкка насылып болуруга болуукса», - деди. Ана: «Кыайдан билдикме да болмазлыкы иш болганын?» - деп сорду.

-Аныкларынг элинге чабаркыдыла. Сээрликке дуния торлөнгөнчү», - деди оубу.

Жылга оозула. Алтынчача онжети жыл толганды конде. Анан: «Кызым, мен кыартма. Кетти дунияны ююсөндан сагыш этеме. Кыошчузга юючюно сагады, аны алырга сюеме, экибиз да анда жашайбыз. Бу кыыйырсыз ююню уа койсокколе саугаларгы сюеме. Кыайырсыз бахчаларым да алагы хаккысы ююшерииме. Санга да чыгарыркыма жер юлош, Алтынчач. Экибиз байлыкка батып, кыатында уа жарыла жуучуганлары тюз болмаз», - деди.

Ханар элге жайылды. Келдине юююкөле, алдыла отуулары, жалаңда бир отуу икисиз кылды. Ол кезиде, жауун кызы жауп, эли да жашады кезде. Ызы бла теири кылыч жанды. Ол Алтынчач бла Аниа жашаган юйге барган жолга бир кыйыры бла, сора Ана чыккыган жолга экинчи кыйыры бла тийди.

Оубу, кетге кыарат: «Кышюулду кышюумазлыкы жолла», - деди. Жел, Ананы төбөргине чупканын, аны кетге көтюрдү. Алтынчачны эли таба учурду. «Аням, кыюлмандан тутчу мени. Игилик келе турарды гитче юючюнобогюе. Жорегим кыуанччан көтөрмөлай, жарылып кыаларгы болууксуду, тут кыай кыюлмандан», - деди Алтынчач.

Аниа аны кыюлмандан тутуп, көкюрөгине кысычкалап, жел юрүп, эшикин аягы. Сора бусагатына Аниа салып, шуулдап кетди.

Алтынчач: «Тюшеришим жарыган Аням пончо-мөмөсүм жашаган бил турган баланг талданг. Кыор боламым мен санга, ариу Ана. Кюл аялым-да тутарма мен сени, жуучуган ариуым», - деди Алтынчач кызычык. Аниа уа: «Баламы кыуандыргынам, аны кезлери жарыган Ана - мени мактау санга!» - деди, тобукчаланы ариу Аниа алында.

БАЙСЫЛАНЫ Марзипт.

Ыйыкыгья гороскоп

22-чи апрельден 28-чисине дери

Кычхарла. Ыйыкны биринчи жарымында сизни кыауга этириген болуугузду кыуулугурга көрөшүгиз. Орта конден сора болум иги жанына торленирикти, алай эсе, коллегаларгыыз эм партнёрларгыыз бла тубешаллыксыз, оладу сизни жетишимге элтирик жол. Солуу кондеги сююгенигииче ашырыгыз.

Танала. Ыйыкны ал жармы шолуку бла өтөрикти. Орта эм байрм кондеде сизни ишигиз неда социальный болуугузду бла байламлы торлениле болууксудула. Кызын ишни кыалга алырга кыормагыз эм фахмулуугузуну да эниш этмегиз, ала мындан ари жашауугузуну тап жолун табарга болушуркудула.

Эгизле. Ыйык иги кезиуде окуугуа, сөлөшүлөмө бардырырга эм көлөмчюлг этерге. Шендо жангы проектени жашауда бардырырга көрөшөмөгиз, болганларын тамамларга уа тап кезиуде. Солуу кондеде, кескиз да билмю турганайла, фахмулу болгангызыны билликсыз.

Айрычабакыла. Ыйыкты бек тири болууксуз, артыкда болган ишени тамамлауда. Маганылы ишени юсердинде сөлөшүлөну уа телефонна, Интернетге эм сарыны башка отларна ашымай, бетден - бетге бардырыгыз игиди. Алай этеги, адамланы да айтханыгызга ийнандраллыксыз.

Аслана. Ыйыкны ал кондеринде сиз бек кызын эм кыатыш-кыара болган ишени окуна кыианым тамамлапкысыз. Орта конден сора уа кон сайн этчию ишлеригиз эс бургуз. Ол кезиу артык иги заман тийюлдө башламчылык этерге, болуму торленирикти да, ишиде бек игиси - текюмюлюксю. Солуу кондеде уа шүбкларыгыз да жаратыркы тийюлюксю сизни ачык сөлөргизини.

Кызыла. Ыйык аламант кезиуде жангы ишени башларга эм башламчылык этерге да, ахча болуугузуну игилөндиргирге да. Былайда сизге намыслар сюрюген, атлары айтылган танышларыгыз да болушуркудула, артыкда баш эм кыорго кондеде жетишимли болууксуз. Кысыкка айтсак, битену Ыйык да иги кезиуде.

Базмаала. Ыйыкны ал кондери чыгармачылык эм ишени ишени ишени ишени ишени кондеде. Шендо сиз тийиш: ила амаланы кыианымла табаркысыз, ишлеригизни да тийишличиса бардыраллыксыз. Орта эм байрм конде да көрөки ишени тамамларга, партнёрла бла көлөшмө этерге, документлеге кыл салырга эм маганылы оюнда этерге бек иги кондеде.

Акыралла. Баш кондеде ууак затлагга эс бургуз, жууук кезиуде ала сизге бек керек болууксудула. Барза эм орта конде жангы ишени башларга жаралу кондеде. Байрм конде уа эте келген ишени андан ари бардырыгыз. Сизге тышындан да болушук этерик болура, эштанда.

Садакычыла. Баш эм геюрге кондеде бек бөлөкөлдө да жетишимли ишлепкысыз. Орта конде уа сак болуугуз, оюуларгызы, аланы жашауда бардырыуда атламларыгыз да ашыгышлы болмагыра керекдиде. Ыйыкны ахыры шон болуугура ушап турады. Солуу кондеде сейрилик лекцияны кинодан да, концерттен да бек жаратыркысыз.

Текемююле. Ыйыкны биринчи жарымы ишлери ариулуку бла байламлы болгангагыла жуджисилеге, дизайнерлеге, стилистлеге аламант иги кезиуде. Ол специалте сизни жушуларгызыны этеик деселе, угай демгиз: ала шендо ишлери бир да болмагыра эм этеркидикле. Орта эм байрм конде маганылы оюнда этерге жаралу кондеде.

Суукыла. Ыйыкны ал кондеринде сак болуугуз. Ол кезиу айтыра жетишимли кезиу болуук тийюлдү. Орта конден ары уа болум иги жанына терк торленирикти. Алай эсе, сиз терк эм тири иштерге керексиз: ол заманда жетерикси этген мурагыгызга. Солуу кондеде кыиан ишледен эсе, акыл ишени сайласгызы иги болууксуду.

Чабакыла. Ыйыкты жууукларыгы эм сюйгөн адамларыгы бла байламлыкларыгы болгангындан эсе да иги болууксудула. Ишени ююсөндан айтсак, ахча бла байламлы болуму сююнону кыиангындан сора, атери сагып алырга улку ахча кыоратмагыз.

Жангы китап

Аны кыолу неге да жарашагы

Ставрополь крайда -«Карачаевская кухня» деген китап басмадан чыккындан. Аны Аксыбайлы Халимат жарашдырганды. Ол Кырчаран-Черкес Республикада аты айтылган адамдан бирди. Терезе элде жашайды, орта шолда сабийлени окутады. РФ-ни, КЧР-ни да сыйлы устазды, бийик категорилы педагогу.

Халиматаны андан башка да көп учурлениргирге барды. Ол бир талай заманы ичинде кыарчайлыла, малкыарлыла да жашууларында хайырланган затланы жыйып, музей кыуарганды. Миллет ашырыкыла да устады. Аланы иги кесиги унутула барганларына жарсып, көп жылланы ичинде жыйшыдырып, тинтип, китап этип чыгарганды.

«Китапна -«Карачаевская кухня» деп аталышыгыла, он башка халкыла да бек улпу сауганды. Аны кыюна алгангем ким болса да, жерме, сохта, кышмык, торлоо торлоу шорпала, хантус, шийлик, жалбауу, айран, бишлак, локумула, хачинеле, гютто бөрөк, как, арпа гыржын, халуула, кыууут, туздук, мөрезе, билимук, бегене, дагында башка хантла кыалай жарашдырылганларын окуп, аланы кеси да атылгычды.

Китапны басмага хазырлардан алгач Халимат Ильдосова кыарчай-малкыр миллет ашыркылыны уста жарашдырган келле



бла тубешгенди эмда аланы этиу амалларына да ким да аныларга жазганды. Аны кыой, аланы стопга кыалай салырга болуугуна да юйретиде.

ХОЛАПАНЫ Марзипт.

СЮД Тюзелмезлигин ангылагандан сора...

Урван район сюдю 35-жыллык Олег Поршунга кыаты низамы болган тюзөтучю колонияда кон жыл тургууа деп, оюу чыгарганды. Нек? 2013 жылда январыны сюук конлери биринде ол такси бла ЮУ Осетия Республиканы «Огыры Ларс» таможнясыны юсо бла чекден өтгөндү.

Россияны кыарындаш республикада не изиле эди? Сюде белгиле болганыча кере, ол. Цхинвали шахары чектен жагында тюзде кеси алына өсгөн кендирин жыйып, законсуз 0,47 грамм марихуана кыюлу болганды. Алай узак жыл жюрюп, кыиан салып, жыйган наркотик затын ситарет пенкага салып, таможкыдан кыуууп, ызына кыайтханды. Болсада Кыабарты

Малкыарны наркополициясыны кыулукчуларыны кыюларына тюзюп кыалганды. Узак жыл жюрюп, улпу хак тилеп, не папахка кыалган болур дам жашы баш? Аны этген ишени РФ-ни Уголовный кодексинде законсу наркотиклени жашыртын көлтүрүп сатканды деп кыаралды. Ол терлирин боюнана толусунай алганды. Сюд аны энирге дери да былай ишлери конюн бир кер тутмакчылык сынганын да зөгө алганды. О.А. Поршун былай аманлыкпадан архта турмазлыгына, тюзөлмезлиге тиююнгенден сора ана тутмакчылык сынарга деп, аллай оюу чыгаргыралганды.

Наталья МАРШЕНКУЛОВА.

УЧРЕДИТЕЛБЕ: КЫАБАРТЫ-МАЙКЫАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

<p>Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал</p> <p>РЕДКОЛЛЕГИЯ: БЕИШАЙЛАНЫ Муталип (баш редактору орунбасары), КЫОНАКЛАНЫ Хасан (баш редактору орунбасары), ТЕКУЛАНЫ Хауа, ТОКУМАЛАНЫ Хусейин, ТОКЧУЛАНЫ Борис (жууалы секретары).</p>	<p>ТЕЛЕФОНЫ: Редактору ирмөнбөй - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 47-26-22. Жууны секретары - 42-66-85. Секретариат - 40-93-62. Корреспондент - 42-63-52.</p> <p>РЕДАКЦИЯНЫ БЕНОМЛЕРИ: Жамауат-инюитика бөлөм - 42-67-68, 42-24-02. Экономика бөлөм - 42-66-73. Култура бөлөм - 42-75-82. Социальный инюитика бөлөм - 42-66-76, 40-59-18. Жангылыкыла эм спорт бөлөм - 40-93-39, 42-66-71. Письмоула эм реклама бөлөм - 42-37-94. Тизмачы бөлөм - 47-31-31. Сурат алычуула - 42-68-72, 42-66-76. Бухгалтерия - 42-30-87. Операторгала - 40-28-49, 42-39-65.</p>	<p>Редакция авторга была кыатып жюрютмейди. Кыоу жазмаларга реченига этилмейди эм ала артка кыайтарылмайды.</p> <p>Газетте басылган материалда айтылган оюмла редакцияны оюму бла келишмесе болууксудула. Алай айтылган хар зат конюн Россия Федерацияны Басмады ююсөндан законуна тийишличиса материаланы авторлары кеслери жуушулуыла.</p> <p>Редакция авторлардан 400 гезит тигенден койкыла была жазмалары 5-6 бөлү) кезин алынды.</p> <p>Газет басылган эм ажалды информацияны эришкелери мен жуурууну жаны бил турган баланг регион инспекциясы 1994 жылда 14-июнь июнына регистрация этилгенди.</p> <p>Регистрация номер — 01—0066. Индекс — 51532</p>	<p>Газетти басмага КЧМР-ни Аслмады информация органы, жамауат оюму ил организация жаны бла министрствонун компьютер сулбасы хазыр эттеди.</p> <p>Газет «Тетраграф» ООУ-ну типографиясына да басмаданганды. Нальчик шахар, Ленин алы проспекти, 33</p> <p>Газеттени ислерине тапкыруу федералдык Управленисы жуушулуы. Телефонла: 76-01-28, 76-01-10</p> <p>Газеттени реченигада сыгычу ююно КЧМР-ни «Тосчечы» акционер обществосу жуушулуы. Телефон: 42-69-34</p>	<p>Номерге графикте кере 19 00 сагатка кыл салындаы. 20 00 сагатка кыл салынганды</p> <p>ГАЗЕТНИ ИНОМЕРНИ ЧЫГАРГАТ БАШЛА: Саракуялы Асият - дежурный редактор; Кетенчианы Зуфия - жууалы секретары орунбасары; Акунуялы Феруза (1, 2-чы бетле), Зезаланы Лида (3, 4-чы бетле) - корреспондент.</p> <p>Тиража 3630 экз. Заказ № 1002</p> <p>РЕДАКЦИЯНЫ АДРЕСИ: 36000, Нальчик шахар, Ленин алы проспекти, 5. электрон почта: efor_50@mail.ru</p>
--	---	---	---	---